

Зламани іграшки. Київська сищиця

Про книгу

Рання осінь 1901 року. Безслідно зникає юна донька депутата Думи. Та поліція не може оголосити дівчину в розшук офіційно. Адже в такому разі розкриється неприємний факт — розбещена юнка задля розваги й грошей приймала клієнтів у таємному салоні розпусти. Обставини справи змушують поліцейське керівництво звернутися по допомогу до блискучої сищиці Анни Вольської. Пані детектив дізнається приголомшливе: зникла донька можновладця ще й вербувала дівчат для подібної «роботи». Здається, Анна от-от наблизиться до розкриття справи. Аж раптом зниклу дівчину знаходять мертвою, з обличчям, загримованим під ляльку. І це вже не перша жертва вбивці, прозваного Лялькарем. Сліди ведуть до Одеси — але тепер уже Лялькарем полює на Анну. Не ясно, чи правильний слід узяла Анна...

КИЇВСЬКА СИЩИЦЯ

ЗЛАМАНІ ІГРАШКИ

АНДРІЙ КОКОТЮХА

КСД

•КИЇВСЬКА СИЩИЦЯ•

Книга друга

АНДРІЙ КОКОТЮХА

ЗЛАМАНІ ІГРАШКИ

Роман

ХАРКІВ
2021 **КСД**

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-9208-6 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Дизайнер обкладинки *Маріанна Пащук*

Кокотюха А.

К59 Зламани іграшки. Київська сищиця : роман / Андрій Кокотюха. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 352 с.

ISBN 978-617-12-9080-8

Рання осінь 1901 року. Безслідно зникає юна донька депутата Думи. Та поліція не може оголосити дівчину в розшук офіційно. Адже в такому разі розкриється неприємний факт — розбещена юнка задля розваги й грошей приймала клієнтів у таємному салоні розпусти. Обставини справи змушують поліцейське керівництво звернутися по допомогу до блискучої сищиці Анни Вольської. Пані детектив дізнається приголомшливе: зникла донька можновладця ще й вербувала дівчат для подібної «роботи». Здається, Анна от-от наблизиться до розкриття справи. Аж раптом зниклу дівчину знаходять мертвою, з обличчям, загримованим під ляльку. І це вже не перша жертва вбивці, прозваного Лялькарем. Сліди ведуть до Одеси — але тепер уже Лялькарем полює на Анну. Неясно, чи правильний слід узяла Анна...

УДК 821.161.2

© Кокотюха А. А., 2021

© DepositPhotos.com / konstantynov, nejron, vadimphoto1@gmail.com, zastavkin, обкладинка, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2021

Розділ перший

*Медовий Спас на Татарці. — Бідна, бідна Ліза. — Старі знайомі.
— Чоловіча пастка. — Подружки нареченої.*

1

Дзвіниця озвалася святковим передзвоном.

Під його супровід Анна з Христиною вийшли з храму. Спершу, як належить, повернулися лицем, перехрестилися. На свій сором, Вольська не вважала себе аж такою ревною вірянкою. Проте й безбожницею бути не хотіла.

Якось, причепурюючись перед дзеркалом, Анна зізналася собі: аби не Христя, яка не пропускала жодного церковного свята, то заходила б до храму хіба на Різдво й Великдень. Так і робила, заки далека чоловікова родичка не оселилася в них як служниця. Дівчина мала старосвітське виховання, а якраз через тиждень після її появи була Трійця. Тож Христина, нічого не підозрюючи щодо настроїв пані Вольської, зібралася на службу святити зілля й вирішила — її *королівна* має ті ж самі наміри.

Не хотілося бентежити дівчину, котра за тоді ще двадцять шість своїх років не була далі Лохвиці. Перші дні в Києві вона боялася виходити з двору далі сусідньої вулиці, аби не заблукати й не загубитися. Зважаючи на це, рішення нарешті піти до церкви — а це за її тодішніми мірками великі мандри! — вже було героїчним. І Анна не без підстав припустила: Христя тоді зважилася на такий крок, бо вірила: господиня теж віддасть належне традиціям, піде разом із нею до *Бозі*.

З того дня Вольська складала дівчині компанію в більшості випадків, так і не знайшовши в собі сміливості пояснити своє ставлення й свої погляди. Поступово втягнулася, навіть сприймала подібні прогулянки як вихід на люди. Що, своєю чергою, давало їй додаткову поживу для роздумів. Біля храмів завжди збиралися цікаві персонажі, яких бракувало в її особистій колекції типажів.

Чоловікова загибель майже два місяці тому зблизила жінок ще більше. Й змусила Анну дещо переглянути свої погляди. Відтепер її саму тягнуло до церкви, і загалом хреститися на ніч перед образом у спальні стало не звичкою, а справжньою, щирою внутрішньою потребою.

Тим більше не могла, не мала права пропустити службу на Спаса. Адже цього дня також поминали й мертвих, тож про будь-яку хатню роботу не могло бути й мови. І Христина мала законний, угодний

Богові вихідний день. Анна сама запропонувала після Макаріївської церкви тут, на Татарці, пройтися далі в місто. До Євбазу взяти візника, звідти пішки піднятися до Володимирського собору, далі неквапом — до Лаври. Задум Христа підтримала, проте з обмовкою:

— Чого б я ото, Ярівно, перла, прости, Господи, усе свячене з собою в місто? Хіба ви надумали святити яблука, мед та наливку всюди, де будемо.

З її вуст припущення прозвучало наївно та щиро. Хоч загалом Христина Попович аж такою дурненькою й простодушною селючкою не була. А останні трагічні події, що потягнула за собою загибель, точніше — навмисне вбивство Івана Вольського, розкрили помічницю з боку, про який Анна до того часу не здогадувалася. Коли треба, Христа могла бути й справді була спритною, метикованою, навіть хитрою.

Ці риси ретельно приховувала зовнішня простота. Христині Попович майже ніколи не давали справжнього віку. Навпаки, дівчину, котрій ще не виповнилося й тридцяти, зазвичай вважали років на п'ять, а то й сім старшою. Ще й звали *тіткою*, бувало — узагалі *бабою*. Причиною була її опасиста статура. Христа народилася з широкою кісткою, що робило її грубенькою на вигляд. Сільське життя обвітрило кругле лице, ще й голос від природи мала низький, густий. Заплющиш очі, як почне балакати — відразу уявляєш собі старшу жінку.

Зовнішністю Христина не переймалася, звикла сприймати себе такою, якою показувало люстро. Єдине, чим журилася: роки йдуть, а женихи ні. Тож часто ворожила на парубка і свято вірила: рано чи пізно пара знайдеться.

За дівчину слізно просили її батьки, далека рідня Вольського. Їхня цукроварня на Полтавщині згоріла, голова сімейства зліг, Поповичі ледь зводили кінці з кінцями. Тож робота служницею в Києві для старшої доньки не лише позбавила збіднілу родину зайвого рота, а й була джерелом грошових надходжень: частину зароблених грошей Христа надсилала додому.

Іван Вольський на той час міг собі дозволити щедро платити, адже не без допомоги дружини зажив слави одного з кращих слідчих київської розшукової поліції. Тому його нагла смерть стала для дівчини навіть більшою трагедією, ніж для Анни: вона злякалася, що втратить

заробіток. Адже Вольські не мали великих статків, усе трималося на чоловікові, Анна могла не потягнути утримання покоївки далі.

Проте Анна від самого початку не сприймала Христю, не набагато від неї молодшу, за служницю. Вона вже першого ж дня назвала дівчину помічницею. Тим більше, що це відповідало дійсності. Матері, попри всі старання, не вдалося виховати Анну доброю господинею. Вона не вміла готувати, ба більше — коли перебралися в успадкований Іваном будинок на Татарці, відверто злякалася роботи в саду. Не знала, як поратися з цим усім, і єдине, що освоїла — квітники. Доглядати за квітами для Анни виявилось в радість.

А ще вона опанувала мереживне плетиво.

Утім, плетіння не було для Вольської лише способом дозвілля. Коли спиці бігали в пальцях, мозок працював на повну силу. Сидячи за плетивом, Анна складала в голові чергову мозаїку з розрізнених фактів.

Так народжувалася мереживна серветка. І розплутувався черговий кримінальний злочин. Ось до чого Анна Вольська, дружина, а тепер — удова поліцейського, мала справжній, даний природою хист.

— І той, Ярівно, могилку ж Івана Дем'яновича навідати треба, — нагадала тим часом Христина.

Категорична заборона називати Анну *баринею*, а тим більше — хазяйкою, свого часу змусила дівчину задуматися, як звертатися до неї. Спершу старанно вимовляла «Анна Ярославівна». Потім по батькові чомусь видалося заскладним, Христя постійно затинаяся на ньому й пашіла від сорому. Тож зрештою наважилася по-простому скоротити його до Ярівни, проти чого Вольська зовсім не заперечувала. Ще Христина називала ту, котру вважала своєю благодійницею, королівною — Анна якось бовкнула, що тато назвав її на честь доньки київського князя Ярослава. Тієї самої, яка згодом стала королевою Франції.

— Треба, — погодилася Вольська.

— Не з цим же туди волочитися.

Христя для переконливості гойднула кошиком, який почепила на зігнуту руку. Усередині лежали накриті мереживом посвячені яблука з власного саду, глиняне горня зі свіжим медом, подарованим учора сусідом — бджолярем, теж покропленим святою водою. До купки —

кілька грушок і дбайливо прилаштована помічницею пляшечка вишневої наливки.

Освоївшись у саду, Христина почала робити напої сама. Анні смакувало, та часто пригощатися не мала звички. Тож різноманітні наливки й настоянки зберігалися переважно для гостей. Хоч на те й велике свято, щоб під вечір не відмовити й собі в задоволенні. Анні подобалася звичка зустрічати літні вечори в саду, в альтанці, у кріслі-гойдалці з келишком. Могла пити маленькими ковтками, думаючи про своє. Але частіше присмачувала трав'яний чай. Тут помічниця теж старалася, сама не збирала, не мала де і як, проте на травах зналася добре й купляла в селянок на базарі.

Саме зараз біля церковної огорожі й зібралися жіночки з букетиками духмяних трав. Уже встигли посвятити їх, тож цілющі властивості, за задумом, від того лиш збільшилися. Відповідно зросла й ціна. Христя прискіпливо крутила жмутики в руках, нюхала, гарикалася з продавчинями, торгувалася за якісь копійки. Не тому, що дбала про хазяйські гроші, хоча Вольська справді не мала багато й змушена була після чоловікової смерті більше економити. Дівчина просто любила торгуватися, запеклі суперечки на підвищених тонах приносили їй щиру насолоду.

Поки помічниця визначала, звідки трави й від чого лікують, Анна ступила вбік. Ковзнула поглядом по ряду жебраків, для яких святкова служба завжди була прибутковим днем за будь-якої пори року. Розстебнула сумочку, знайшла три п'ятаки, ошчасливила трьох прохачів. Почула у відповідь побажання доброго здоров'я. А за спиною раптом — жіночий голос, зовсім молодий:

— Пані, пожалійте мене. Порятуйте бідну дівчину.

Прохачка справді мала бідненький вигляд.

Їй було років шістнадцять, не більше. Сукенка рожева, ношена, ще й перешита. Це перше, що кинулося Вольській в очі. Та, від кого дівчина успадкувала одіж, стежила за модою, мала смак, але ж фасон минулого року, тепер талії ще вище піднімають і звужують. Плечі й груди закриті більше, проте в цих місцях не дуже охайно висіло: попередниця мала більший розмір. Тканина по краях не обтягувала, висіла вільно. Дівчина раз у раз нервово підсмикувала їх, немов намагалася довести свою цнотливість і делікатність. Нижній край не ховав коричневі черевички з заокругленими носами, і все було б нічого, аби руки, вище ліктів, дівчина не заховала в тілесного кольору рукавички — вочевидь її власні, від чого смак та розуміння міри відразу ставилися під великий сумнів.

— Вас як звати? — вирвалося в Анни найперше.

Мала право сказати незнайомці *ти*, але виховання не дозволило. Дівчину ж чемне звертання зовсім не збентежило, так, мовби до неї щодня говорили чемно. Кліпнула великими, повними вологи очима, знову машинально підсмикнула край сукні на грудях, далі заправила каштанові коси під дешевий солом'яний капелюшок.

— Ліза, пані. Лизавета Мироненко за пачпортом.

— Від кого рятувати, що загрожує?

Поруч виросла Христина, трохи відтерла Вольську крупним плечем, спитала строго:

— Ти чого до пані чіпляєшся, халамиднице?

— Господь з вами, тітонько! Ні до кого не чіпляюся, лиш прошу заступництва в добрих людей!

— Усе гаразд, тітонько, — легенько шпильнула помічницю Анна. — Сама ж бачиш, на жебрачку бідна Ліза не схожа.

— То ви, Ярівно, жебраків не бачили, — буркнула Христя.

Вона трохи образилася за *тітоньку*, і не на незнайомку в старому платті. Бо ж одна справа, коли хтось чужий від незнання її так називає. І зовсім інша, коли дражниться та, у кому Христина Попович душі не чує й за котру життя віддати готова. Ну, нехай не відразу життя, але здоров'я покласти — так.

— Не прошу я Христа ради! — тепер образилася вже дівчина. — Захисту шукаю в добрих людей, розуміння. Свято велике сьогодні, зранку не працюємо, мадам відпустила на службу. Я сюди прийшла, подалі, аби ніхто знайомий не побачив.

— Чекай, — насторожилася Вольська. — Мадам? Здається, так називають...

— А ви вгадали! — Ліза не дала їй завершити, тепер у круглих очах блимнув вогник виклику, хоч відразу й згаснув. — Салон мадам Ставніцер, на Благовіщенській¹. Знаєте? Хоча... — щоки запашіли. — Ой, вибачте. Звідки ж вам знати...

— Я, Лизавето, знаю про деякі місця в Києві більше, ніж мені б хотілося. — Анну трохи здивувала власна сухість, тож далі пом'якшила тон, говорила вже більше до Христини. — Там справді салон, не якийсь дешевий бордельчик, яких повно на Хрещатику. Про Поділ узагалі краще помовчати. Працює офіційно, під наглядом поліції. Червоний ліхтарик над дверима тамтешню публіку не бентежить, хіба дами місцеві носами крутять. Зате поруч — університет, наш Латинський квартал². Студенти, котрі не з бідних, мадам Ставніцер справно навідують.

— Ви так кажете, наче там були, — вирвалося в дівчини.

— Е-е, дівко, язика припни! — Христя піднесла голос. — Забагато собі дозволяєш!

— Нічого, — примирливо кивнула Вольська. — Дівчина хвилюється, зваж на це.

— Я її зараз так схвилюю...

— Ти-хо! — Анні довелося піднести голос. — Послухаймо людину. Просто так, ще й у свято, аж звідти сюди, на Татарку, до церкви не йдуть. Відійдімо.

Анна рушила першою, пройшла повз жебрацький ряд, уже не звертаючи на злиднів увагу. Христини, увійшовши в улюблену роль суворої церберші, грубувато підштовхнула Лізу. Даючи тим самим зрозуміти: дівчат із сороміцьким статусом не поважає, тим більше — коли беруть волю й чіпляються біля храму до порядних людей. Так, невеличким гуртом, вони пройшли вглиб вулиці, й Вольська нарешті знайшла зручне для розмови місце під розлогою липою. Стала так, аби нова знайома опинилася спиною до стовбура, запитала строго:

— Кажіть, дорогенька, але не думайте крутити.

— Дорогенька, — пирхнула Христя. — Ще панькатися з такими.

— Ти даси комусь, окрім тебе, сказати слово? — тепер Анна вже не грала, поведінка Христини справді почала дратувати.

— Мовчу вже, мовчу, — вона навіть відступила на крок далі, та вуха нашорошила, перечепила кошик на згин правої руки, ледь витягнула коротку шию.

— Бачу, ви, пані, особа поважна. — Ліза кумедно чмихнула носиком, прямим із невеличкою, дуже милою горбинкою. — Зрозумієте бідну дівчину, яка наробила дурниць. Таких, що перед батьками соромно. А тато в мене — судовий пристав у Чернігові. От як йому буде дізнатися, де єдина доця була від травня...

— З того, що вже почула, зрозуміла одне: ви служите в борделі, нехай не найбруднішому, — відрізала Вольська. — Чого вам треба від мене? Чим, на вашу думку, можу прислужитися?

— Хоча б послухайте мою історію, — дівчина жалісно кліпнула очима. — Усе зрозумієте.

— Якщо вона коротка.

— Дуже коротка, — Ліза зітхнула. — Я втекла з дому на свою голову.

— Років вам скільки? — уточнила Анна.

— Шістнадцять.

— Так я чомусь і подумала. Отже, ви втекли з дому. Пристрасне кохання?

— Ви як знали...

— У вашому віці в розпал весни юні панни тікають із домівок саме через амурів. Гадати особливо не треба. Кавалер ваш виявився негідником? Спокусив і кинув?

— Думки читаєте.

— Трошки знаюся на житті, — Вольська ледь посміхнулася. — Він офіцер чи художник?

— Ой, з вами вже страшно.

— Не треба боятися. То як?

— Художник, — сумно зітхнула Ліза. — Ще вірші пише. Гарні такі, щемливі. Про кохання, природу, природу кохання. Малював пейзажі, Десну, мене біля річки... Не знаю навіть, коли й чому вирішила йти за ним на край світу. Жили ми з ним...

— Ім'я в художника є?

— А? Так-так, Вася... Василь Деснянський, тому й на Десну тягнуло.

— Не чула про такого, — гмикнула Вольська. — Це ще нічого не значить. Хіба крім того, що ніякий ваш пан Деснянський не художник.

— Ми в його майстерні жили! — вигукнула Ліза. — Підвал цілий на Кловському узвозі! Там картин — во! — дівчина зробила руками жест, котрий мав би означати велику кількість. — Ще й гарні які! Мене він малював, кажу ж вам! Справжній художник!

— Але ви через нього опинилися в салоні мадам Ставніцер, — нагадала Вольська. — Справжнісінькому борделі.

— Його, Васю, вбити хотіли, — дівчина схлипнула. — Бачили б ви їхні мармизи, панночко! Заріжуть, ще й через тіло переступлять.

— Хто?

— Не знаю, він не казав. Без того видно — страшні люди. Гроші з нього вимагали. Вася попросив виручити. Ну, трохи пожити в салоні, побути з мужчинами. Публіка там, каже, добірна, не скривдять. Він за мене матиме від мадам винагороду. Стане, щоб відкупитися. Потім роздобуде ще грошей, викупить мене назад.

— І зник, — це було не питання.

— А в мадам мої документи, — кивнула Ліза. — Каже, що я зможу піти, щойно поверну борг. Ну, викуплю себе назад, розумієте...

— От паскуда! — не стрималася Христина, яка під час сповіді різко поміняла ставлення до дівчини. — За горлянку б того Васю потримати! Ярівно, знаєте, скільки наших, сільських дівчат до таких засранців у тенета залазить? Їдуть же до Києва на заробітки, а тут на них отаке чекає! Управи нема на шахраїв у штанях! І на мадамів отих! Фу, Господи, твоя воля! — вона перехрестилася вільною рукою. — Хай Бог простить, що у велике свято про таку гидоту говоримо.

— А біда, Христю, не розбирає, коли свято, а коли — будень, — філософськи зауважила Вольська, знову зосередившись на дівчині. — То вам, значить, гроші потрібні. Викупити себе.

— І швидко! — Ліза знову зробила круглі очі, витерла набіглу вологу. — Я батькам відписала кілька разів. Збрехала щось, аби не шукали з поліцією. Тільки ж то було до салону. Втекти не можу, куди без документів. До поліції податися — признатися в усьому. Тато

знатиме правду, і не лише він. Ганьби на весь Чернігів, воно йому треба.

— Раніше треба було думати, — строго мовила Анна.

— То що ж тепер робити, пані? — дівчина схлипнула. — Сто рублів усього. Не думайте, я віддам! — заговорила швидко. — Тобто, тато надішле з великою вдячністю, щойно повернуся. Я ж усе на Васю навішаю. Мовляв, спокусив, голову заморочив, кинув. Добрі люди грішми виручили. А де я була ціле літо — кому яке діло? У бабусі, у неї маєток під Сновськом³, економія⁴.

— На вашу думку, я маю для вас зайвих сто рублів?

— Ярівно, я маю! — не витримала Христя. — Не можу слухати такого, бо ж кажу — купу історій чула про таких ось бідолашних дівчат! А ця, бачте, зовсім дитина! І як такого Васю земля носить! Художник! Розмалювала б я йому рило свиняче! — вона войовничо стиснула кулак.

Вольська не відразу звикла до манери своє служниці-помічниці слати прокльони з будь-якого приводу. Христіна Попович робила це смачно, охоче, і часто вигадувала сама. Причому чимало прокльонів складали такі солоні, непристойні слівця, яких Іван Вольський, за його зізнанням, ніколи не чув від пропечених босяків-кримінальників. Анна навіть припускала, що Христя цілком може стати в пригоді котромусь університетському професору з народницькими поглядами. За нею можна, а то й треба записувати, потім — укласти словник. Звісно, якщо дозволять надрукувати — але прикритися потребами науки можна, дозволять. Під соусом старовини.

— Дурню впорола дівка, а ви хіба молодю дурного не робили? — Христя тим часом не могла зупинитися, чим далі, тим більше накручуючи й розпалюючи себе. — Я робила! Таке творила, ох творила! І битою була, за що мамі досі красно дякую! Судовий пристав не обдурить! Захована в мене «катеринка», за рік відклала. То нічого! У свято, ще й на добру справу — даю!

Поки говорила, Лізине личко поволі світлішало.

— Дай вам Боже здоров'я, тітонько! — вичавила дівчина, ледь стримуючи сльози.

— Та хай уже, — тепер Христя пропустила *тітоньку* повз вуха.

— При дверях у салоні досі Семен стоїть? — спитала Вольська, відразу пояснила: — Колись городовим служив, та вулиця якраз була

його постом, так би мовити. Вони з мадам Ставніцер давні друзі. Як пішов у відставку, вона забрала його до себе. Свій, усе знає, гроші ті самі. У нього ще вуса руді.

— А-а-а! — протягнула Ліза. — Я й не знала, де той дядечко рудий служив раніше. Кого, думаю, він мені повадками нагадує! — раптом дівчина збавила темп, підозріло примружилася. — А ви звідки знаєте?

— Ви, Лизавето, мали б за час нашого короткого знайомства переконатися: випадково зустріли ту, котрій, так уже склалося, відомо забагато. Тому я вам і повірила. Ходімо, вип'ємо чаю, розкажу про себе більше. Як захочете, звичайно.

— Куди? — не зрозуміла Ліза.

— До мене. Я тут не дуже далеко мешкаю. Ми, — виправилася, зиркнувши на Христю. — До речі, від вас вимагала назватися, сама забула. Вольська, Анна Ярославівна.

— Хоч знатиму, кому дякувати. Тільки... до вас справді йти треба?

— Як ви розумієте, таких грошей при собі не маю. Ось Христина, моя, — Анна на мить замислилася, добираючи слово, — моя компаньйонка, погодилася виручити вас. Але ж гроші й не при ній. Прогуляємося.

Ліза зовсім заспокоїлася.

— Коли так — запросто. Я ж вам признаюся: мене до вас ніхто слухати не хотів.

— Скількох питали?

— Ой, не рахувала. Не всі люди злі, Анно Ярославівно.

— І не всі дурні.

Знайомий тон насторожив Христину. Щось небезпечно відчула й Ліза. Невпевнено ступила пів кроку вбік від стовбура. Анна не зрушила з місця, сказала дуже буденно:

— Христю, а тепер кинь кошик. Тримай її, бо втече.

Не розраховувала спритності.

Дівчина, певно, готувалася до чогось подібного — надто швидко почала рухатися.

Христині справді завадив кошик. Кидати на землю не хотіла, дуже любила порядок. Нахилилася, щоб поставити. Дівчина тим скористалася: штовхнула напівнахилену Христю. Та втратила рівновагу, поточилася, незграбно гепнулася.

У той момент Ліза встигла відскочити, тож Христина впала просто під ноги Анни.

Вольська хотіла бігти навздогін. Але втікачка бігла широкими стрибками, за короткий час устигла відірватися, мить — шаснула за найближчий ріг, зникла з виду. На коротку сутичку звернули увагу хіба місцеві хлопчаки. Один зареготав, другий — засвистів услід дівчині, вклавши до рота два пальці. Потім обоє, не змовляючись, розвернулися до Анни, яка саме допомагала Христині підвестися. Нагнулися, дружно обсвистали їх.

І зареготали під прокльони, які безбожно заглушали церковний передзвін.

3

— От не повірите, Анно Ярославівно, — щойно про вас думав!

— Не повірю, пане Коваленко. Навряд думаєте про мене під часу обіду.

— Здаюся, вас не обдуриш. Не в цей момент, справді. Але зранку, коли робив собі каву, — так.

Спершу Вольська навідалася в редакцію. Після останніх гучних публікацій «Київські губернські відомості» запропонували Глібові Коваленку місце й таку винагороду, яка б не дозволяла одному з найбільш спритних київських кримінальних репортерів «розпорозуватися». Утім, це радше був візит ввічливості: навіть власний робочий стіл не міг утримати на місці того, кого вже багато років годували ноги. Як слід було чекати, у редакції його не застала. Зате колеги охоче спрямували *мадам* до ресторану на Фундуклеївській, де Гліб обідав. Причому Анні підкреслили не без заздрощів: третю годину, як наїдається.

Вольська трохи вивчила Коваленкові звички, тож не здивувалася. Репортер любив працювати або за власним письмовим столом, або — за ресторанним столиком. Якщо був вибір, перевагу віддавав останньому. Можна було зручно вмотитися із записником у кутку, бажано — біля вікна, аби бачити жвавий вуличний рух назовні.

Місто живило Гліба додатковою енергією. Якось у приватній розмові за чаркою Христіної наливки він дав волю сантиментам і зізнався: у провінції, тим більше — у сільській місцевості, швидко б зійшов на пси. Його натура щодня потребувала гамірного натовпу, стукоту копит та рипіння ресор, дзеленькоту трамваїв і тремтіння хідників від їхнього руху. Коваленко любив київську спеку, київську сльоту й київські морози однаково, до нестями, і мусив якщо не жити бурхливим, погано прогнозованим міським життям, то бодай споглядати за ним.

Людську потребу в тиші й затишку цілком задовольняв винайманий дерев'яний флігель у Георгіївському провулку. Тепер, коли Коваленка взяли на постійну роботу, прогулянка від дому до будівлі «присутствених» місць⁵, де містилася редакція, займала не більше десяти хвилин. Це якщо спішно, а неквапом — п'ятнадцять чи навіть

двадцять, якщо вже черепащачими темпами. Удома мав друкарську машинку «ремінгтон», але вдень працювати не міг — вікна флігеля виходили у двір, жодного надихаючого руху, нічого не підштовхує політ творчої думки. Написане від руки Гліб тепер міг віддати редакційній дівчині для передруку. Та частіше волів робити все сам, уночі, коли думки нарешті впорядковувалися, а вуличні звуки робилися зайвими, розсіювалися.

Ще одна перевага ресторанного письма — за першої ж потреби можна гукнути офіціанта. Він піднесе кухоль пива, а то й чарку коньяку. Гліб уже другий місяць купався в славі, яку здобув сенсаційними репортажами про таємне товариство найманих убивць. Це давало свої переваги: у більшості ресторанів, де пан *кореспондент* волив проводити час за працею, його могли пригостити від закладу. Або, що частіше, налити в борг, на довіру. Коваленко користав із того, але, до його честі, не зловживав. За першої ж нагоди гасив кредити, розуміючи підступність слави. Адже кому, як не йому, особі творчій, знати, що слава — лише яскрава латка на старому одязі. Дуже непостійна матерія.

Вольська вже не раз відзначала: Коваленко одягався зі смаком. Звісно, дещо специфічний спосіб життя дослідника міського дна вимагав час від часу перевдягатися, щоб бути своїм серед кримінальної босоти. Але, поза тим, Гліб стежив за міською модою й намагався слідувати їй. Єдине, що трошки дратувало, — весь одяг висів на Коваленкові, немов на вішаку.

Це була одна з причин, чому Христина не жалувала Гліба й презирливо обзивала тридцятитрьохрічного репортера чахликом. Любила Христа Попович високих, бажано — огрядних, вважаючи пузце й рожеві щоки головною чоловічою чеснотою. Натомість Анна знала про Коваленка ще до особистого знайомства трохи більше. Знання дали розуміння: хворобливий від природи хлопчик, який рано осиротів, старанно працював над собою, не давав природі взяти гору й змалечку гартував своє тіло.

Силачем не став — куражу в нього було вище маківки.

У цьому Анна Вольська вже мала нагоду пересвідчитися.

Хрестя далі дивилася на Гліба косо. Ну, вона так на весь світ дивилася, бо поки всесвіт дівчини обмежувався її *королівною*. Сама ж Анна пройшла певну трансформацію. Від цілковитого неприйняття

Коваленка поряд із собою до прийняття його права бути тим, ким є, — і навіть шукати з ним союзу.

Єдина жінка в Києві, яка вирішила заробляти на гідне життя приватним розшуком, без допомоги кримінального репортера обійтися не могла. За життя Іван Вольський давав Анні всю поживу для роздумів. Чоловік був її ногами, вона — його головою. Коли ж вона взялася самотужки розкручувати його вбивство, зрозуміла — не має змоги добути потрібні відомості там, куди ладен пролізти спритний Коваленко зі своїм знанням кримінальних звичаїв і типів.

— Чим вас почастувати? — Гліб галантно відсунув оббитий оксамитом віденський стілець, запрошуючи стару знайому присісти. — Роки вас не бачив.

— Але ж згадали зранку, — Анна присіла. — Чи це для красного слівця?

— Боже збав! — Коваленко відмахнувся. — Привід цілком конкретний. Настільки реальний, що я просто сюди, у ресторан, збирався гукнути хлопчика-посильного. Аби поніс вам записку з пропозицією зустрітися.

— І десять днів від часу останньої зустрічі в мене в садку — не такі вже й роки.

— То вже хто як рахує, пані Вольська. Для всякого час інакше біжить. Отже... — Гліб клацнув пальцями, підзиваючи офіціанта.

— Подобається пізнавати на власній шкурі гнів моєї вірної Христини? — усміхнулася Анна. — Чудово знаєте: вона терпіти не може, коли я їм десь поза домом. Ну, хіба званий обід, звана вечеря, інші прийняття. Колись чоловіка запрошували часто. Усім хотілося мати в товаристві одного з найкращих київських слідчих. Чи показати Івана званим гостям. — Не втрималася, додала: — Немов тваринку екзотичну.

— А ви не признавайтесь Христі, що обідали зі мною.

— Як ви собі це уявляєте? У світлі останніх подій, пане Коваленко, я змушена говорити Христині, куди йду, з ким зустрічаюся і як скоро повернуся. — Анна зробила страшні очі. — Віддана дівчина щиро думає, що поліція тоді зловила не всіх, кого треба. І тепер залишки товариства вбивць оголосили мені особисту вендету.

— Ну, ви ж не сказали Христині, що ми їстимемо разом, — Гліб не відступав.

— Від неї не приховаєш, — розвела руками Вольська. — Адже я повернуся, а стіл накритий. Мені важко буде їсти після такої маленької перерви. Христя все зрозуміє відразу. Знаючи, що я поїхала на зустріч саме з вами... Словом, отримаєте чортів, коли б не надумали завітати на чай.

— До речі, про чай, — Коваленко нарешті звернув увагу на офіціанта з прилизаним пробором, котрий терпляче тупцяв і сопів поруч. — Принесіть мадам чаю. Того, з китайських квітів, який вам привезли вчора. І один із десертів, на вибір хазяїна. — Гліб знову повернувся до Анни. — Довірите вибрати за вас? Не пошкодуєте.

— Що з вами поробиш, — кивнула Вольська.

Прилизаний відважив гості чемний напівуклін і зник. Коваленко заклав записник олівцем, відсунув знаряддя праці на край столу, потер руки.

— Отже, Анно Ярославівно, я притягнув вас силою думки. Згоден, дещо самовпевнений висновок. Більш раціональний звучить так: ви мене шукали і знайшли. Без серйозного приводу собі труду не завдасте. Слухаю вас уважно.

Вольська вирішила почати з головного, досить уже передмов.

— Учора моя віддана Христя ледве не стала жертвою шахрайки. Хоча обвести круг пальця дівчисько намагалося мене. Я вирахувала все відразу. Завдяки вам, пане Коваленко. Не лише, були ще інші деталі. Та загалом ви допомогли уникнути прикрощів. Але, — Анна багатозначно підняла палець, — тільки мені. Маю підозру, що ця шахрайка до вчорашнього дня виманила гроші не в однієї наївної жалісної дами. Мені цікаво, чи ви вже знаєте про подібні випадки.

— Слово честі, нічого зараз не зрозумів, — признався Гліб. — Яке дівчисько, яке шахрайство, до чого тут я. Тішить, що я вам допоміг, — але чим, Анно Ярославівно?

Замість відповіді Вольська розкрила сумочку.

На стіл перед Коваленком ліг примірник газети, у якій він працював.

Розгорнений на потрібній сторінці — з його репортажем двотижневої давнини.

4

— Я й до нашого ближчого знайомства стежила за вашими публікаціями. А потім, як ми разом успішно завершили важливу для мене справу, веліла Христині зробити передплату. Вже місяць тричі на тиждень листоноша доставляє мені газету. Шахрайці не пощастило: у моїй особі наскочила на вашу уважну читачку.

— А ще докладніше?

— Ось, — Вольська постукала вказівним пальцем по заголовку. — Дівчисько так само читає ваші репортажі. Майже слово в слово переказала мені описану вами історію нещасної Лизавети Мироненко.

— Прізвище поміняв з етичних міркувань, — швидко пояснив Гліб.

— Там зазначено, — кивнула Анна. — Ось лиш шахрайка зі зрозумілих причин не вказала цю важливу деталь. Натомість додала дещо від себе. Зокрема — назвалася донькою чернігівського судового пристава. Спокусника ж назвала не актором, як у вас, а художником. Решта — звідси, — палець знову торкнувся газетного аркуша.

— Зараз ви скажете, що своїми репортажами я направляю когось на злочинний шлях, — пхикнув Коваленко.

— Не скажу. Хоча подібне вже мало місце, і ви про це знаєте, — нагадала Вольська. — З іншого боку, з таким самим успіхом можна звинуватити авторів авантюрних оповідок у тому, що своїми історіями про вбивства вони провокують криваві злочини. Мій покійний чоловік за весь час слідчої роботи не навів жодного прикладу, коли пристойна особа зарізала когось, прочитавши оповідання про пригоди пана Шерлока Голмса. Або розчленувала людину, надихнувшись романом про вершника без голови.

— Дякую й на тому.

Офіціант приніс замовлені чай з десертом, а Коваленкові — чарку коньяку. Він не замовляв, та прилизаний підморгнув, даючи зрозуміти: господар робить комплімент. Поки Анні послужливо наливали чай у велику порцелянову чашку, обоє припинили ризиковану розмову. Десертом виявився свіженький, щойно спечений яблучний штрудель, присмачений легким малиновим сиропом. Побажавши смачного, офіціант знову випарувався.

Вольська не квапилася віддавати належне частуванню. Хіба сьорбнула задля цікавості напій — дотепер китайський чай із

жасминовим квітом куштувати якось не випадало. Напій з першої спроби видався не дуже смачним, хоча й насиченим. Списавши враження на відсутність досвіду, Анна вирішила розкуштувати в процесі. Відсунула чашку, повела далі:

— Як ви вже зрозуміли, пане Коваленко, юна особа, якій на вигляд справді не більше ніж шістнадцять літ, видає себе чужим людям за жертву підступного спокусника. Дівчисько не по роках добре знає психологію. Кожна поважна жінка, до якої вона звертається по допомогу, вважатиме нижче своєї гідності перевіряти правдивість почутого. Адже для того треба навідатися в, гм, заклад мадам Ставніцер. Звернутися до поліції теж не можна — шахрайка й тут підстрахувалася. Піти в поліцію означає розкрити ганебну таємницю шанованим у своїй спільноті батькам. Їм і без того вистачає ганьби. Мовляв, утекла дівчина не знати з яким підступним спокусником. Але таке ще пережити можна, подібних випадків чимало. Історія з борделем бруднить значно більше.

— Згоден, — підтвердив Гліб. — Метикована дівуля. Проте відразу скажу: від вас чую подібну історію вперше. Дякую, вже готовий зробити з неї сенсаційну публікацію. Ваше ім'я, зрозуміло, фігурувати не буде. Хіба самі не проти.

Вольська знову надпила чаю. Смак зробився трошки іншим. Мабуть, напій повинен трохи настоятися, вирішила вона подумки.

— Значить, або я була першою жертвою шахрайки і відлякала її — або ніхто до мене навіть не здогадався. Хоча... Поставмо себе на її місце. Вашій публікації два тижні. Припустімо, тиждень вона обдумувала, зважувала, міркувала. Однаково хтось до мене мав би попастися на гачок. Вона божилася повернути гроші. Навряд чи хтось їх дочекався. Будуть скандалити? Ні. Доведеться визнати, що спіймали облизня, дозволили обкрутити себе якійсь, даруйте, шмаркачці.

— Я б так не сказав, — заперечив Коваленко. — Судячи з усього, дівча з досвідом, як на свій вік. Ось що ми зробимо, — він підсунув записник ближче. — Опишу все, не шкодуючи фарб. І зазначу: всі, хто потерпів, можуть анонімно зголошуватися до редакції, до мене особисто. Так, маю надію, картина незабаром набуде об'ємних форм. Ми з вами її викриємо!

Анна відколупала срібною виделкою шматочок штрудля. Розполовинила срібним столовим ножиком. Поклала до рота,

замислено прожувала.

— Хочу, аби ви краще зрозуміли мою мотивацію, — мовила по тому. — Якби так діяла старша за віком особа, я б махнула рукою. Не дала одурити себе. Тим більше — Христю, бо ця справді намірилася заплатити шахрайці з власних заощаджень. Ну, втекла. Ну, повернулися додому, посміялися. Тільки ж за справу взялося дівчисько шістнадцяти років. Напевне, гімназистка. Причому — з непростої родини. Припускаю, пане Коваленко, що вона щиро вважає себе недоторканою. Як і її батьки, особливо — тато.

У цей момент Гліб, слухаючи її, саме пив коньяк. Від несподіванки поперхнувся, закашлявся. Анна спокійно підвелася, обійшла стіл. Кілька разів так сильно, як могла, гепнула його розкритою долонею по спині. Поки Коваленко переводив подих, вона повернулася на своє місце. Торкнулася пальцями чашки — чай поволі вистигав.

— Анно Ярославівно, — вичавив репортер на видиху. — Я не маю жодних сумнівів щодо ваших здібностей робити несподівані висновки й викриття. Гаразд, ви читаєте мої публікації й відразу розкусили шахрайку. Але на Бога — звідки ці здогади про батьків? Може, навіть знаєте, хто вони, прізвище назвете?

— Якщо треба — подумаю трохи, сплету кілька серветок і матиму кілька підозрюваних. — Вольська говорила серйозно, Гліб вірив їй безумовно. — Їх слід шукати серед чиновників досить високого рангу, котрих нещодавно перевели на службу до Києва з Петербурга, Москви чи з котроїсь з губерній великої Росії. Мова, пане Коваленко. Точніше, *вимова*. — Знову зробила ковток чаю, напій починав смакувати. — Шахрайка говорила російською.

— О, здивували! — вигукнув Гліб. — Ледь не весь Київ говорить російською, і то давно!

— Не лише Київ. Харків, Полтава, Житомир. Звісно ж, Чернігів, родом з якого назвалося дівчисько. Тільки ж ми з вами, народжені в Києві, а також будь-хто інший, народжений у тому ж Чернігові чи іншому українському місті й містечку, — Анна наголосила на останніх словах, — розмовляє *інакшою* російською, ніж ті, хто щороку, з травня по серпень, їдуть сюди з великої Росії на київські фрукти, винаймаючи тут дачі. Ніколи не звертали увагу, ніколи не ловили вухом різницю? Вони або тягнуть голосні звуки, або навпаки — ковтають їх. А ще їхне «ге» дзвенить, тоді як наше — бомкає.

— Нічого собі порівняння! Анно Ярославівно, ви такими образами мислите — ніколи не пробували писати? Хоча б віршувати щось таке простеньке...

— Не підлещуйтеся, не куплюся, — Вольська тепер акуратно відрізала новий шматок штрудля. — Дівчисько розмовляло з нами російською не по-київськи. Логіка підказує: у Києві вона недавно. Вік не дозволяє мешкати самій. Отже — вона тут з батьками. Чому на своє полювання подалася на Татарку, а не шурувала десь ближче, біля Володимирського собору чи Лаври? Дбала, щоб навіть випадково не потрапити на очі тим, хто може її впізнати. Звідси маємо висновок: батьки обживаються на новому місці, уже влаштували кілька прийомів. І ось ще маєте — пора року.

— До чого тут...

— Літо, — Анна легенько постукала виделкою по краю тарілки. — Родина переїхала до Києва під час літніх канікул, не раніше. Інакше б юна шахрайка проявила натуру раніше. Чи бодай краще знала місто. Бачите, — вона посміхнулася, — коло ймовірних підозрюваних звужується до щонайбільше десятка осіб, призначених сюди влітку. Як покарання чи як заохочення, не має значення. Тим не менше, я її перевірила додатково. Поставила примітивну пастку — і вона попалася.

— Пастку?

Перш ніж пояснити, Вольська віддала належне штрудлю. Прогнала підступну у своїй крамольності думку, що помічниця готує їх не гірше, але так само. Порівняння куховарських здібностей Христини Попович із *якимось* рестораном дуже ображало почуття дівчини, навіть якщо Анна ніколи їй уголос про це не скаже.

— Я спитала, чи служить у салоні мадам Ставніцер рудий Семен, відставний городовий. Дівчисько не вагаючись відповіло — так.

— А хто це — рудий Семен?

— Ніхто, — просто відповіла Анна. — Тобто, можливо, десь на білому світі й живе рудий чоловік на ім'я Семен, котрий раніше служив городовим. Але при тому салоні його нема. Вигадала. Шахрайка ж того не знала. І не лише тому, що про нього не згадуєте ви у своїй публікації. Припускаю, предмет нашого інтересу навіть не знає, де розташований салон мадам Ставніцер. І яка на вигляд сама мадам.

Словом, дівчисько нахабне, діяло, як то кажуть, на арапа^б. Знало,

повторюся — перевіряти її ніхто не буде. Тому й само не потурбувалося зібрати більше потрібних для її обладнання відомостей, передусім деталей. — Вона зробила великий ковток уже вистиглого чаю. — Все, пане Коваленко. Робіть із цим, що хочете. Мене бентежить вік нахаби. Якщо не зупинити, з неї може вирости ще та паскуда.

— Ваші побоювання зрозумілі, — мовив Гліб. — Історія сама по собі пікантна. Тягне на сенсаційність. Звісно ж, після відповідної обробки рукою майстра.

— Помрете ви не від скромності, — гмикнула Анна.

— Усі ми гості на цьому світі. І колись кожен із нас від чогось помре. Наприклад, від життя, — по-філософськи зауважив Коваленко. — Тим більше після такого дарунку мушу вам віддячити.

— Хочете заплатити за інформацію? — посміхнулася Вольська.

— Хочу запросити на зване прийняття. Кажу ж, подумав про вас, щойно отримав адрес. Там на дві персони.

Брови Анни стрибнули догори.

— Навіть так! Ви вже бачите мене своєю дамою!

— Розумію, що жодного приводу мені ніхто не давав, — Гліб з удаваною скромністю потупив очі. — З іншого боку, вам варто почати виходити в світ.

— Звідки такі висновки?

— Удова одного з найкращих київських слідчих мала б нарешті зняти жалобу й почати жити так, як жила раніше. Це не моя думка! — Коваленко швидко випередив обурливу тираду. — Про Анну Вольську не повинні забувати в Києві. З'явившись на прийнятті, ви нагадаєте про себе. Власне, я зараз спробував озвучити думки тих, хто вас побачить за, скажімо так, певних обставин.

— І вирішить — Анна Вольська шукає жениха.

— На вас звернуть увагу, — м'яко пояснив Гліб, раптом стихив голос. — Анно Ярославівно, вам же зараз треба знати не лише з газет, що відбувається в місті, чим воно живе.

— Саме зараз?

— Ви ж натякнули не так давно — маєте намір надавати приватні консультації. Хочете розмістити подібну об'яву в газетах власним коштом? Чи все ж таки розмови в неформальній обстановці важливіші? Або вас бентежить моя скромна персона?

— Оце — в останню чергу! — вигукнула Анна. — Не лестить собі. Ви лише супроводжуєте мене. Як паж.

Сказавши так, Вольська замовкла, ніби поперед горла застряг сухий шматок.

Аж тепер дійшло: погодилася вийти у світ у супроводі Коваленка. Ще й не спитала куди. Хоч хвилину тому не мала подібного наміру. От же ж! Сама розплутує клубки — а дозволила собі потрапити в таку примітивну пастку.

Ще й чоловічу.

Як не крути, правду він каже: відвикла вона трошки від людей. Та й не трошки.

5

Проводи літа — так офіційно назвали це зібрання в Купецькому саду⁷.

Хай до кінця серпня ще десять днів і про наближення осені ще ніхто з гостей не думав. Кожен запрошений розумів: так купець першої гільдії, депутат міської Думи й просто шанований киянин Матвій Пивоваров зберігає пристойність. Він орендував на вечір музичний майданчик, щоб урочисто відсвяткувати заручини своєї середульшої доньки Марії.

Старшу, Фросину, пишно видав заміж торік, породичавшись таким чином із ювелірним домом Вернерів. На той час їх уже називали не інакше, як «королями перлів». Ставши *принцесою* в цьому королівстві, Фросина з чоловіком перебралася до Берліна, де Вернери саме заснували філію свого торгового дому.

Обранцем Марії, точніше — її батьків, став син не менш відомого кондитера Пелісьє. Діловий француз за три останніх роки встиг відкрити не лише в Києві, а й по всіх важливих містах губернії кондитерські свого імені. Після весілля, яке оголосили на Покрову, молодята намірилися перебратися до Парижа, де новоспечений пивоварівський зять керуватиме однією з родинних філій. У цьому випадку Пивоваров вигравав, адже його цукрова справа напряду пов'язана з «солодкими» мільйонами. Зрозуміло, що купець уже став монопольним постачальником торгового дому Пелісьє, а Вернери вже микитили, як пропонувати перли в кращих кондитерських нових родичів.

Київські пліткарки тепер уголос, не соромлячись обговорювали партію для Ольги, третьої, наймолодшої доньки Пивоварова. Дівчині скоро стукне вісімнадцять. Її сестри волею тата діували недовго, обох висватав і видав заміж, навіть не дочекавшись двадцяти. Дівчата не надто комизилися, покійрно приймали батьківські рішення й навряд чи шкодували, що не встигли нагулятися, натішитися юністю. Ходили чутки, що на прийняття запрошені кілька кандидатів у майбутні зяті, тож заручини водночас будуть і чимось на кшталт оглядин.

Усе це Анна дізналася від Коваленка, поки вони їхали з Татарки до Володимирського узвозу. Як належить чемному кавалерові, Гліб заїхав

за супутницею на візнику. Вольська ж, як належить справжній дамі, котра поважає себе, на той момент ще не була готова до виходу. Тож він мусив чекати навіть не в залі — строга Христина посадила Коваленка в саду, в альтанці. Аби не нудьгував, принесла кави. Причому подала з таким виглядом, що Гліб запідозрив: дівчина замість цукру щедро сипнула в напій солі.

Чорна кішка пробігла між ними давненько, відколи Гліб почав активно цікавитися справами Івана Вольського, а потім крутився біля Анни. Навіть та обставина, що репортер неабияк допоміг Вольській шукати вбивцю, ще й ризикуючи власним життям, не розтопила льоду. Христя вперто недолюблювала настирного *чахлика*, хіба у світлі останніх подій тримала мовчазне перемир'я.

Якщо Коваленка цього разу зустріло лише її презирливе мовчання, то Анні довелося чимало наслухатися від Христини. Звісно, помічниця говорила зі своєю королівною з усією належною повагою. Лесть не до кожної наступної фрази долучала вибачення й заяву про те, що не має права пхати носа в особисті справи Ярівни. Але відразу ж знаходила чергову причину висловити невдоволення вибором кавалера.

Звичайно, Христину тішило, що її молода господиня нарешті ожила. Досить себе ховати, час виходити в люди. Тільки ж не з ким попало — а Гліба Коваленка помічниця інакше не сприймала. Вольська мудро вирішила не сперечатися, однаково це не має жодного сенсу. Натомість переключала Христину увагу на свій туалет: дівчина допомагала їй одягатися.

Для повернення у вир світського життя Анна вибрала сукню лагідно-пурпурового кольору, пошиту незадовго до чоловікової загибелі. Як вимагала мода, лінію талії кравець завищив, а саму талію зробив вужчою й коротшою. Нижній край не торкався землі, відкриваючи верхній край оксамитових черевичків. Саму сукню майстер оздобив стриманим візерунком, який нагадував стрімких білих ластівок. Коли Анна йшла, у русі складалося враження, що довкола неї літають пташки. Вольська вважала кравецьке рішення доволі сміливим, тому надівала сукню тільки двічі. Тепер же з'явилася нагода звернути на себе увагу — а цього Вольській потай дуже хотілося.

Нарешті лишившись задоволеною своїм зображенням, Анна наділа капелюшок у тон сукні. Побачивши її у дворі, Коваленко занадто

швидко підхопився, заледве не хлюпнувши на свій фрак кавовою гущею. Дотепер Анна не уявляла репортера при такому параді, і визнала: хоча урочистий одяг так само висить на ньому мішком, солідності все ж таки додає. Вона чемно прийняла простягнуту руку, і вже коли Гліб вів її до брички, Христина зсунула брови, показала Глібові спершу кулак, потім — погрозила пальцем. Навзаєм той торкнувся двома пальцями краю чорного циліндра й відсалютував.

Прибули майже на годину пізніше від зазначеного в адресі часу.

Це не турбувало, бо не мало жодного значення. Запізнитися на подібні прийняття було неможливо, навіть якщо така мета поставлена. Господарі не обмежували гостей у часі зустрічі, тож між клумбами й скульптурами біля музичного майданчика прогулювалася заледве половина запрошених. У глибині «мушлі», що обрамляла сцену, вже грали музиканти. Прибулих зустрічали лакеї, перевдягнені гусарами часів Олександра Першого, ненав'язливо дивилися на розгорнуті адреси, кланялися, ласкаво припрошували. Далі при вході такі ж самі гусари пропонували на підносах келихи з шампанським.

— Забула спитати, який стосунок ви, пане Коваленко, маєте до пана Пивоварова, — мовила Анна, роблячи маленький ковток.

— Такий самий, як і ви, — Гліб кивнув на ходу комусь зі знайомих, теж пригубив зі свого келиха. — Тут більшість бачила господаря вечірки хіба на газетних фотознімках. Матвій Никонович із тих, хто любить правильний розголос.

— І що ж, у його розумінні, правильний розголос?

— Зараз — сьома вечора. Сонце поки не сіло. Тож можете побачити серед гостей відомих театральних акторів. Ще — оперних співаків, примадонн, зірок оперети. Про думських депутатів мовчу, так само, як зрозуміла присутність генерал-губернатора. Його ще нема, але в потрібний момент ми з вами пана Драгомирова з дружиною неодмінно побачимо. Він та подібні персони — як, знаєте, обов'язкові страви на званому обіді.

— Ох і порівняння у вас! — гмикнула Анна. — Генерал Драгомиров — і основні страви.

— Тим не менше, так воно і є. Ну, а київська богема — десерт, причому вишуканий. Публіка звертає увагу на неї. Саме такі персони формують суспільну думку про господаря дійства та його смаки.

— Ви себе до них зараховуєте?

— Як бачите, це зробили без мене, — Гліб знову послав комусь привітання. — Я ж не випросив запрошення. Воно, зволили ж бачити, іменне. Пан Пивоваров може не знати мене особисто. Зате його секретарі вирішили: відомий автор сенсаційних репортажів має бути серед особливо важливих осіб.

— Носа не задирайте високо, — порадила Анна.

— Ви ж самі просили пояснення, тепер дорікаєте, — зітхнув Коваленко, ураз стрепенувся: — До речі, ось іще одна дуже важлива особа. І навіть якщо зустріч вам неприємна, уже пізно її уникати.

Поки Гліб говорив, Анна й сама встигла побачити — назустріч їм парковою алеєю неквапом рухався статський радник Юлій Харитонов. Головний слідчий київської розшукової поліції навіть на прийняття вбрався в казенний мундир. Хай не щоденний, діловий, у якому ходив на службу, а парадний, увінчаний медалями за вірну службу.

Позаочі його називали Цвіркуном. Схожість із цією комахою ще більше підкреслювала дружина. Зінаїда була молодшою від Харитонова років на десять. Маківкою вона ледве сягала його плеча, тож Юлій Маркович змушений був раз у раз нахилитися до неї, коли пара йшла попід руку. На відміну від чоловіка-поліцейського, його половина уважно стежила за всіма модними віяннями. Анна, якій за Іванове життя доводилося приймати Харитонових удома кілька разів, мусила визнати — Зінаїда Михайлівна таки має смак.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ